

naj večji jutrovih in večernih krajev. Prebivavec zahoda pretuhtuje vse naprej, jutrovec pripusti vse božji previdnosti in zaupa v njo; uni punta se rad zoper Boga, akoravno nezmnožen, ta udaja se v krotkosti božji volji. „Inšallah!“ (ako Bog hoče!) in „mašallah!“ (kar Bog hoče!) sta prvi in zadnji konec mahomedanizma. Z uno besedo izgovarja Mahomedanec zaupljivost v Boga, s to pa udanost v voljo božjo. Današnje dni nimajo te besede več tega lepega pomena v ustih Turčinov, kakor nekdanj. „Mašallah!“ je toliko zdaj kakor naše „dobro je“. Pomen besede „mašallah“ je pa padel zato tako, ker je beseda povsod zapisana: na hišah se bere, ženstvo jo ima vrezano v bliščeče kamne svojega lišpa — v izvirnem pomenu, da bi okó zavidljivca tudi v lepoti in lišpu voljo božjo spoznalo — zdaj pa je le še beseda pohvale lepih reči. Ravno tako je z besedo „inšallah!“ Prosti Turčin misli, da zgoditi se mora vse, izreki to besedo.

Vojaški klic križavcev (križarskih vojakov) „Deus lo vult!“ (Bog hoče!) in Arabca „inšallah!“ (ako Bog hoče!) je oster razloček izhodnega in zatočnega duha.

Lepa cvetlica v značaji orientalcja je tudi hvaležnost v pobožnem imenu. „Hakk“ se zove po arabski: Bog, resnica in pravica, zato, ker je Bog naj večja resnica in naj večja pravica. Hvala in hvaležnost, po arabski: Šükr in tešekkür pravi se po perzijanski in turški: hakkšinası, to je, zavest resnice in pravice, kar se tudi spoznanje Boga zamore reči. Esbarai hakk we esbarni padišah! to je, za Boga in cara! je lepa prislovica orientalske akademije, ktere predstojniki in učenci le Bogu, pravici in caru služijo. Danes kakor pred sto leti, ko je akademija osnovana bila, jo še preveja ravno ta duh: za Boga in cara!

Novičar iz raznih krajev.

Po ukazu cesarskem se ima v terdnjave obsojenim vojakom vprihodnje kazni nekoliko zljajšati, zlasti v težko železje oklenjeni se imajo okleniti v ložje. — Za obljubno cerkev na Dunaji, ktera je bila na sv. Jurja dan slovesno ustavnovljena in kateri se je ime dalo „cerkev Izveličarja“ (Salvatorkirche) se je nabral poldrugi milijon gold.; zidanje nje bo nek terpelo 12 do 14 let. — C. k. ministerstvo bogočastja je naročilo vsem škofom avstrijskega cesarstva, naj vелеvajo duhovnom svoje škofije, da pri vsaki sv. maši molijo za srečen porod presvitle cesarice, ki se pričakuje mesca rožnika. — Da je zadnji čas poskočila cena srebernega dnarja (na $3\frac{3}{4}$), pravijo, izvira odtod, ker je dunajska banka za 20 milijonov gold. srebra nakupila; po tem takem, pravijo, se smé misliti, da se bliža čas, ko bo začela banka svoje plačila odrajtovati v srebru in se bo sreberni dnar spet prikazal med ljudstvom. — Tudi se zlo govori, da vse evropske vlade so se porazumile v tem, da vsaka bo še pred jesenjo zmanjšala svojo armado. — Na ljubljansko-teržaški železnici delajo sedaj tako hitro, da se smé upati, da zadnji čas poleti prihodnjega leta 1857 se bo vožnja po nji začela. V petek teden so začeli šine voziti na vse postaje med Ljubljano in Terstom. — V pondeljek je bila dosedaj skrivana pogodba miru državnemu zboru v Parizu naznanjena in včeraj (v torek) je imela v vladnem časniku „Moniteur-u“ natisnjena biti. Angležki časniki pa so zalezli to skrivnost že pred in jo že pred 3 dnevi razglasili, čeravno ne popolnoma. V kratkem se bo tedaj zvedilo od konca do kraja to imenitno pismo, ki je končalo kervavo vojsko. — Od Angležev, kateri rajtajo, da jim je vojska čez 360 do 370 milijonov gold. stroškov prizadala, in kateri niso nič kaj zadovoljni s sklenjenim mirom, se sliši, da hočejo s svojo armado na vrat na nos zapustiti Krim in Turčijo in nobene posadke pustiti na Turškem, kar bi za ondašnje kristijane ne bilo kaj dobro. — Iz Carigrada se sliši, da je veliko svetovavstvo sklenilo, hospodarja Moldave in Valahije službe odstaviti in namesto nju

izvoliti dva kajmakana, ktera naj vladujeta te deželi tako dolgo, da bote po novi vredbi osnovane. — Francozka vlada, ki se je popolnoma pobratila z rusovsko, se napravlja, predsednika ondašnjega senata grofa Morny-a v Petrograd poslati, da bo raztergano diplomatično zavezo med francozko in rusovsko vlado iznova utrdil pa tudi kot namestnik francozke vlade pri kronanji rusovskega cara v Moskvi pričujoč; da se bo mogel v naj večjem lišpu skazovati, bo vlekel 300.000 frankov na leto, zraven pa še odperito upno pismo za en milijon frankov za vse, kar bo potrebno spoznal, da bo Rusom pokazal francozko mogočnost. Rusom bo tak dnaren mož gotovo všeč. — Kako sila veliko žita ima rusovska država, se vidi iz poslednjih izkazov, po katerih je v ondašnjih zalogih, ki stojé pod vladno skerbjo, nakupičenih blizo 26 milijonov četvertov (po naši meri blizo 40 milijonov vagánov); polovica tega žita je lastnina kmetov. — Tudi vlada papeževa je sedaj dovolila, da se smé pšenica iz rimskih dežel kamor koli na prodaj voziti. — Kdo bi mislil, da iz kremenca se zamore sirovo maslo (puter) ponarejati! In vendar je taka. Na posebno vižo somleti in potem kemiško raztopljeni kremenini kamni se spremené kot kremenje (silikat) v neko smetani podobno stvar, ktero goljufni ljudje mešajo sirovemu maslu; da pa enojno farbo dajo ti mešanci, jo pofarbajo rumeno vso. V ti slepariji se spolnuje resnica starega izreka: „kruha prosi, pa kamenja se mu dá“.

Uzrok prestave sedeža serbskega patrijarha v Carigrad.

Národna serbska pesem.

Hvala Bogu, hvala jedinemu!
Poranil je cesar od Štambola
Ter se šeta po divanu svojem,
Pa doziva mladega pisara,
Ter ovako cesar mu vелеva:
„Piši, sinko, listek knige bele,
Ter jo pošlji starcu patrijarhu.“
Tako mu je cesar narekoal:
„Čuješ li me, patrijarh Mikola!
Poturči se patrijarh častiti,
In poturči trideset minihov
In trideset djakov samoukov,
In poturči cerkvo Rosalijo.
Zidat čem ti dvore u Štambolu,
Poleg mojih, še lepše od mojih;
Ako li se poturčiti nečeš,
Vergel te bom na dno u tamnico.
Pomoril bom trideset minihov
In porabil trideset djakov.
Vse čem ti jih mlade poturčiti,
Belo ti čem cerkvo razrušiti.“
Ko Miklavžu taka kniga dojde,
Knigo gleda patrijarh častiti,
Knigo bere pa solze preliwa;
Praša njega djače samouče¹⁾:
„Sveti oče, patrijarh častiti!
Od kod kniga, od ktere grada?
Kaj tako se žalostivo piše.
Ko jo bereš, da solze preliwaš?“
Veli njemu patrijarh častiti:
„Projdi me se, djače samouče!
Kaj me prašaš, ko pomoči ne moreš?“
Kniga ta je od cara turškega,
Hoče cesar, da se poturčimo,
Našo vero da mi opustimo;
Ako li se poturčiti nečmo,
Hoče mene starčka pogubiti,
Ino mojih trideset minihov,
Pa poturčit trideset djakov
In razrušit cerkvo Rosalijo.“
Ko to čulo mlado samouče,
Ovako je starčku govorilo:

„Čuješ mene, patrijarh častiti!
Piši knigo turškemu cesaru,
Naj duhovne zbere in romare²⁾
In minihe, turške kniževnike,
Naj se mole svecu Muhamedu
Ino njega postu ramazanu,
Od prvega petka do drugega;
Naj ustavi na izhodu sonce
Ino beli mesec na zapadu,
Naj igrata za nedeljo danov;
Presuši naj mestne vodomete
Ino vstavi Šarac vodo hladno,
Ktera teče prek Štambola grada;
Štiri naj se dvignejo planine:
Kamendara nad mestom Štambolom,
Bukovica in Orehovica,
In Kestena nad morjem planina,
Pa naj grejo do Štambola grada.
Pokle se češ caru poturčiti.“
Ko razumi starček samouka
Mi se vsede pa cesaru piše:
„Čuješ mene, cesar od Štambola!
Zber duhovne, romare pobožne
In minihe, svoje kniževnike,
Naj se mole svecu Muhamedu
In vašemu postu ramazanu
Od prvega petka do drugega
Da se vstavi na izhodu sonce,
Da zaigra mesec na zapadu,
Da presahno mestni vodometi,
Da se vstavi Šarac voda hladna,
In da grejo četiri planine:
Kamendara nad Štambolom gradom,
Bukovica in Orehovica
In Kestena visoka planina.
Vse četiri do Štambola mesta;
Pa čem ti se, cesar, poturčiti
Z vsimi svojimi trideset minih
In svojimi djaki samouki.“
(Konec sledi.)

¹⁾ Deček, ki se brez učnika uči. — ²⁾ Adžija, Turk, ki je v Meko romal, po naše romar.